

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи товарознавства**Галузь знань** 07 – Управління та адміністрування**Спеціальність** 076 – Підприємництво, торгівля та біржова діяльність**Рівень вищої освіти** – Перший (бакалаврський)**Освітньо-професійна програма** – Управління підприємницькою діяльністю**Обсяг дисципліни** – 4 кредити ЕКТС, **Шифр дисципліни** – ОПП.8**Мова навчання** – Українська**Статус дисципліни:** обов'язкова**Факультет** – Управління, адміністрування та туризму**Кафедра** – Економічної теорії, підприємництва та торгівлі

Форма навчання	Курс	Семестр	Обсяг дисципліни	Кількість годин						Курсова робота	Форма семестрового контролю	
				Аудиторні заняття					Самостійна робота, в т.ч. ІРС		Залік	Іспит
			Кредити ЄКТС	Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття				
Д	1	2	4	54	36		18		66			+

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми «Управління підприємницькою діяльністю» за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Робоча програма складена

 канд. екон. наук, доц. **Сергій ДРАЖНИЦЯ**
 Ступінь, вчене звання, ім'я, ПРІЗВИЩЕ
Схвалена на засіданні кафедри Економічної теорії, підприємництва та торгівлі.

Протокол від 29 серпня 2023р. №1 Зав. кафедри

Лариса ЛЮБОХИНЕЦЬ
 Підпис Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Робоча програма розглянута та схвалена вченою радою факультету управління, адміністрування та туризму

Голова вченої ради факультету

Євгеній РУДНІЧЕНКО
 Підпис Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Хмельницький 2023

2 ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Дисципліна «Основи товарознавства» є однією із фахових дисциплін і займає одне з провідних місць у підготовці фахівців освітнього рівня «Бакалавр» за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за освітньо-професійною програмою «Управління підприємницькою діяльністю».

Пререквізити – ОЗП 1 Політична економія (та громадянське суспільство).

Кореквізити – ОПП 18 Біржі і біржова діяльність.

Відповідно до Стандарту вищої освіти із зазначеної спеціальності та освітньої програми дисципліна має забезпечити:

- **компетентності**: Здатність визначати та оцінювати характеристики товарів і послуг в підприємницькій, торговельній, біржовій діяльності.

- **програмні результати навчання**: Оцінювати характеристики товарів і послуг у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності за допомогою сучасних методів.

Мета дисципліни. Формування у здобувачів системи спеціальних знань з складу та структури товарів народного споживання, їх властивостей та особливостей виробництва, транспортування, зберігання, реалізації та споживання, характеристики споживчих властивостей товарів та методів оцінки їх якості, створення та дотримання певних режимів зберігання та транспортування, з метою мінімізації товарних втрат в процесі товароруху, належного пакування та маркування споживчих товарів.

Предмет дисципліни. Предметом вивчення навчальної дисципліни «Основи товарознавства» є споживчі властивості та якості товарів народного споживання, а також фактори впливу на них.

Завдання дисципліни. Основними завданнями вивчення дисципліни є теоретична та практична підготовка здобувачів з питань, що стосуються формування та збереження споживчих властивостей і якості товарів.

Результати навчання. Здобувач, який успішно завершив вивчення дисципліни, має: визначати критерії та одиниці вимірювання показників якості товарів та послуг, склад продуктів та ознаки їх доброякісності; володіти знаннями про склад товарів та основні властивості речовин, що входять до складу товарів, категорії, поняття, терміни, визначення і класифікації, що стосуються конкретних груп товарів; вміло визначати фактори формування асортименту, властивостей і якості товарів у сфері виробництва; володіти нормативними документами, методами випробувань і контролю якості; використовувати у практичній діяльності правила користування товарами і умови їхнього зберігання; володіти вимогами до маркування товарів.

3 СТРУКТУРА ЗАЛІКОВИХ КРЕДИТІВ ДИСЦИПЛІНИ

Назва розділу (теми)	Кількість годин, відведених на:		
	Денна форма		
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
2 семестр			
Модуль 1. Вступ у товарознавство			
Тема 1. Суть, значення та принципи товарознавства.	4	2	6
Тема 2. Методологія товарознавства.	4	2	6
Тема 3. Формування потреб та споживання товарів.	4	2	6
Модуль 2. Властивості та якість товарів			
Тема 4. Споживні властивості товарів.	4	2	6
Тема 5. Продовження строків служби та придатності товарів.	4	2	6
Тема 6. Якість товарів.	4	2	6
Модуль 3. Проблеми товароруху			
Тема 7. Класифікація і асортимент товарів.	4	2	6
Тема 8. Зберігання товарів в процесі товароруху.	2		8
Тема 9. Товарні втрати в процесі товароруху.	2	2	8
Тема 10. Інформація про товари.	4	2	8
Разом за семестр:	36	18	66

4 ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Зміст лекційного* курсу

Номер лекції	Перелік тем лекцій, їх анотації	Кількість годин
	2 семестр	
Модуль 1. Вступ у товарознавство		
1	Тема 1. Суть, значення та принципи товарознавства. Роль, значення та мета товарознавства. Товарне виробництво та його ознаки. Визначення, мета й завдання товарознавства. <i>Література:</i> [7–9]	2
2	Тема 1. Суть, значення та принципи товарознавства. Розділи товарознавства. Принципи товарознавства. Історія розвитку товарознавства. <i>Література:</i> [7–9]	2
3	Тема 2. Методологія товарознавства. Основні категорії товарознавства. Товарознавча та економічна сутність стадій життєвого циклу товару. Теоретико-методологічні засади товарознавства. Елементи методології товарознавства. <i>Література:</i> [7–9]	2

4	Тема 2. Методологія товарознавства. Суб'єкти товарознавчої діяльності. Теорії товарознавства. Методи пізнання в товарознавстві. Місце товарознавчих знань у системі наукових знань і їхній взаємозв'язок. <i>Література: [7–9]</i>	2
5	Тема 3. Формування потреб та споживання товарів. Поняття про потреби. Класифікація і характеристика потреб. Типологія споживачів, сегментація ринку і позиціювання товару на ринку. <i>Література: [7–9]</i>	2
6	Тема 3. Формування потреб та споживання товарів. Класифікація вимог до товару. Утилітарні вимоги: функціональні, ергономічні, екологічні. Соціальні та естетичні вимоги. Вимоги до надійності товарів. Показники надійності. <i>Література: [7–9]</i>	2
Модуль 2. Властивості та якість товарів		
7	Тема 4. Споживні властивості товарів. Характеристика властивостей непродовольчих товарів. Особливості формування натуральних властивостей непродовольчих товарів і їх характеристика. Кількісна характеристика товарів. Фізичні властивості та їхній вплив на формування споживних властивостей харчових продуктів. Хімічний склад та структура харчових продуктів. <i>Література: [7–9]</i>	2
8	Тема 4. Споживні властивості товарів. Споживні властивості товарів. Загальна характеристика споживних властивостей товарів. Функціональні властивості, основні та допоміжні функції товарів. Властивості, що характеризують надійність товару. Ергономічні властивості: характеристика показників, значення для окремих груп товарів. Естетичні властивості: характеристика показників, роль у задоволенні соціальних потреб людини. Властивості безпеки споживання. Зростання ролі безпеки споживання у сучасних умовах розвитку суспільства. Екологічні властивості. <i>Література: [7–9]</i>	2
9	Тема 5. Продовження строків служби та придатності товарів. Упакування, його значення у формуванні товарних вантажів. Види та класифікація тари. Товарна обробка. <i>Література: [7–9]</i>	2
10	Тема 5. Продовження строків служби та придатності товарів. Методи догляду за товарами. Гарантійні, граничні та прогнозовані терміни зберігання. <i>Література: [7–9]</i>	2
11	Тема 6. Якість товарів. Сутність поняття «якість товару». Зміст і методи оцінювання рівня якості продукції. Групова характеристика дефектів готових виробів, їх вплив на якість товарів. <i>Література: [7–9]</i>	2
12	Тема 6. Якість товарів. Доброякісність і недоброякісність товарів. Конкурентоспроможність товарів, її сутність та методи розрахунку і підвищення. <i>Література: [7–9]</i>	2

Модуль 3. Проблеми товароруху		
13	Тема 7. Класифікація і асортимент товарів. Суть, мета і значення класифікації. Фасетний та ієрархічний методи класифікації, їхня сутність і правила побудови. Системи класифікації товарів, їх значення у практичній діяльності. <i>Література: [7–9]</i>	2
14	Тема 7. Класифікація і асортимент товарів. Асортимент товарів. Види, характеристика. Показники асортименту: структура, повнота, широта, взаємозамінюваність, стабільність, новизна. Управління асортиментом. Фактори формування та управління асортиментом товарів підприємства. <i>Література: [7–9]</i>	2
15	Тема 8. Зберігання товарів в процесі товароруху. Теоретичні основи зберігання товарів у сфері обігу. Наукові принципи зберігання. Режим зберігання товарів. Зберігання товарів під час товароруху. <i>Література: [7–9]</i>	2
16	Тема 9. Товарні втрати в процесі товароруху. Види товарних втрат. Порядок списання кількісних і якісних втрат. Заходи щодо попередження і зниження втрат. <i>Література: [7–9]</i>	2
17	Тема 10. Інформація про товари. Інформація про товар: визначення, функції та класифікація. Засоби товарної інформації. Рекламно-довідкова інформація. <i>Література: [7–9]</i>	2
18	Тема 10. Інформація про товари. Маркування товарів. Інформаційні знаки. Експлуатаційно-супроводжувальна інформація. Товаро-супровідні документи. <i>Література: [7–9]</i>	2
Разом за семестр:		36

Примітка. * Лекційні заняття плануються по 2 години

4.2 Зміст практичних занять

Перелік практичних занять для здобувачів денної форми навчання

№ з/п	Тема практичного заняття	Кількість годин
2 семестр		
Модуль 1. Вступ у товарознавство		
1	Суть, значення та принципи товарознавства. Історія розвитку товарознавства. <i>Література: [7–9]</i>	2
2	Методологія товарознавства. Елементи методології товарознавства. <i>Література: [7–9]</i>	2
3	Формування потреб та споживання товарів. Сегментація ринку і позиціонування товару на ринку. <i>Література: [7–9]</i>	2

Модуль 2. Властивості та якість товарів		
4	Споживні властивості товарів. Хімічний склад та структура харчових продуктів. <i>Література:</i> [7–9]	2
5	Продовження строків служби та придатності товарів. Гарантійні, граничні та прогнозовані терміни зберігання. <i>Література:</i> [7–9]	2
6	Якість товарів. Конкурентоспроможність товарів, її сутність та методи розрахунку і підвищення. <i>Література:</i> [7–9]	2
Модуль 3. Проблеми товароруху		
7	Класифікація і асортимент товарів. Фактори формування та управління асортиментом товарів підприємства. <i>Література:</i> [7–9]	2
8	Товарні втрати в процесі товароруху. Порядок списання кількісних і якісних втрат. <i>Література:</i> [7–9]	2
9	Інформація про товари. Товаро-супровідні документи. <i>Література:</i> [7–9]	2
Всього за семестр:		18

У процесі виконання практичних робіт з дисципліни здобувачі набувають практичних навичок, зокрема із: роботи з нормативними документами, визначення та ідентифікація дефектів, визначення рівня доброякісності товарів.

4.3 Зміст самостійної (у т.ч. індивідуальної) роботи

Самостійна робота здобувачів усіх форм навчання полягає у систематичному опрацюванні програмного матеріалу з відповідних джерел інформації, підготовці до практичних занять, виконанні індивідуальних завдань, тестування з теоретичного матеріалу тощо.

Зміст самостійної роботи здобувачів денної форми навчання

№ тижня	Вид самостійної роботи	Кількість годин
2 семестр		
Модуль 1. Вступ у товарознавство		
1	Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу. Підготовка до практичного заняття. Підготовка до тестування.	3
2	Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу. Підготовка до практичного заняття. Підготовка до тестування.	3
3	Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу. Підготовка до практичного заняття. Підготовка до тестування.	3

4	Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу. Підготовка до практичного заняття. Підготовка до тестування.	3
5	Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу. Підготовка до практичного заняття. Підготовка до тестування.	3
Модуль 2. Властивості та якість товарів		
6	Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу. Підготовка до практичного заняття. Підготовка до тестування.	3
7	Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу. Підготовка до практичного заняття.	4
8	Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу. Підготовка до практичного заняття.	4
9	Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу. Підготовка до практичного заняття. Підготовка до тестування. Підготовка до тестування.	4
10	Текстильні товари. Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу. Підготовка до практичного заняття. Тестування.	4
Модуль 3. Проблеми товароруху		
11	Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу. Підготовка до практичного заняття. Підготовка до тестування. Видача теми реферату.	4
12	Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу. Підготовка до практичного заняття. Підготовка до тестування.	4
13	Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу. Підготовка до практичного заняття. Підготовка до тестування.	4
14	Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу. Підготовка до практичного заняття. Підготовка до тестування.	4
15	Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу. Підготовка до практичного заняття. Підготовка до тестування.	4
16	Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу. Підготовка до практичного заняття. Підготовка до тестування.	4
17	Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу. Підготовка до практичного заняття. Підготовка до тестування. Підготовка до захисту реферату.	4
18	Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу. Підготовка до практичного заняття. Підготовка до тестування. Захист реферату.	4
Разом за семестр:		66

На самостійне опрацювання здобувачів у семестрі виноситься тема «Інформація про товари», з якої вони пишуть реферат в обсязі 5-10 сторінок з ілюстраціями за індивідуальними темами і презентують його на 15-ому тижні семестру. Керівництво самостійною роботою та контроль за виконанням індивідуального завдання здійснює викладач згідно з розкладом консультацій у позаурочний час.

4.4. Орієнтовна тематика індивідуального завдання для самостійної роботи здобувачів (2 семестр)

1. Роль, значення та мета товарознавства. Принципи товарознавства.
2. Товарне виробництво та його ознаки.
3. Визначення, мета й завдання товарознавства. Розділи товарознавства.
4. Історія розвитку товарознавства.
5. Основні категорії товарознавства.
6. Товарознавча та економічна сутність стадій життєвого циклу товару.
7. Теоретико-методологічні засади товарознавства.
8. Елементи методології товарознавства.
9. Суб'єкти товарознавчої діяльності.
10. Теорії товарознавства. Методи пізнання в товарознавстві.
11. Місце товарознавчих знань у системі наукових знань і їхній взаємозв'язок.
12. Поняття про потреби. Класифікація і характеристика потреб.
13. Типологія споживачів, сегментація ринку і позиціонування товару на ринку.
14. Класифікація вимог до товару.
15. Характеристика властивостей непродовольчих товарів.
16. Фізичні властивості та їхній вплив на формування споживних властивостей харчових продуктів.
17. Хімічний склад та структура харчових продуктів.
18. Споживні властивості товарів. Загальна характеристика споживних властивостей товарів.
19. Упакування, його значення у формуванні товарних вантажів.
20. Види та класифікація тари.
21. Товарна обробка. Методи догляду за товарами.
22. Гарантійні, граничні та прогнозовані терміни зберігання.
23. Сутність поняття «якість товару».
24. Зміст і методи оцінювання рівня якості продукції.
25. Групова характеристика дефектів готових виробів, їх вплив на якість товарів.
26. Доброякісність і недоброякісність товарів.
27. Конкурентоспроможність товарів, її сутність та методи розрахунку і підвищення.
28. Суть, мета і значення класифікації товарів.
29. Системи класифікації товарів, їх значення у практичній діяльності.
30. Асортимент товарів. Види, характеристика.
31. Показники асортименту: структура, повнота, широта, взаємозамінюваність, стабільність, новизна.
32. Управління асортиментом.
33. Теоретичні основи зберігання товарів у сфері обігу.
34. Наукові принципи зберігання товарів.
35. Види товарних втрат. Порядок списання кількісних і якісних втрат.
36. Заходи щодо попередження і зниження втрат.
37. Інформація про товар: визначення, функції та класифікація.
38. Товаро-супровідні документи.

5. ТЕХНОЛОГІЇ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Процес навчання з дисципліни ґрунтується на використанні традиційних та сучасних технологій, зокрема: лекції (з використанням методів проблемного навчання і візуалізації); практичні заняття (з використанням тренінгів, практикумів), самостійна робота (індивідуальні завдання; реферат) і мають за мету – оволодіння здобувачами спеціальною термінологією і набуття ними практичних навичок роботи товарознавця з урахуванням особливостей сучасного

соціально-економічного розвитку країни.

6. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль здійснюється під час лекційних та практичних занять, а також у дні проведення контрольних заходів, встановлених робочою програмою і графіком навчального процесу.

При цьому використовуються такі методи поточного контролю:

- усне опитування на практичному занятті;
- тестовий контроль теоретичного матеріалу з тем;
- захист контрольних робіт тощо.

При виведенні підсумкової семестрової оцінки враховуються результати поточного контролю. Здобувач, який не набрав позитивний середньозважений бал за поточну роботу, вважається невстигаючим.

7. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ У СЕМЕСТРІ

Оцінювання академічних досягнень здобувача вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ». Кожний вид роботи з дисципліни оцінюється за інституційною чотирибальною шкалою і виставляється в електронному журналі обліку успішності. Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів навчальної роботи, виконаних і зданих студентом позитивно, з урахуванням коефіцієнта вагомості і розраховується в автоматизованому режимі за відповідною програмою. Вагові коефіцієнти змінюються залежно від структури дисципліни і важливості окремих видів її робіт.

Оцінка, яка виставляється за практичне заняття, складається з таких елементів: усне опитування здобувачів на практичному занятті; знання теоретичного матеріалу з теми; вільне володіння здобувачем спеціальною термінологією і уміння професійно обґрунтувати прийняті рішення; своєчасний захист реферату. У кінці семестру здобувач має здати реферат. Термін захисту реферату вважається своєчасним, якщо здобувач захистив його у встановлені терміни.

Пропущене практичне заняття здобувач зобов'язаний відпрацювати у встановлений викладачем термін з оцінкою в електронному журналі, але не пізніше, ніж за два тижні до кінця теоретичних занять у семестрі.

Засвоєння здобувачем теоретичного матеріалу з дисципліни оцінюється тестуванням. Кожний вид роботи оцінюється за чотирибальною шкалою. Підсумкова оцінка з дисципліни виставляється як середньозважена оцінка з усіх видів робіт.

Оцінювання знань здобувачів здійснюється за такими критеріями:

Оцінка за інституційною шкалою	Узагальнений критерій
Відмінно	Здобувач глибоко і у повному обсязі опанував зміст навчального матеріалу, легко в ньому орієнтується і вміло використовує понятійний апарат; уміє пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, впевнено висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає грамотний, логічний виклад відповіді (як в усній, так і у письмовій формі), якісне зовнішнє оформлення роботи. Здобувач не вагається при видозміні запитання, вміє робити детальні та узагальнюючі висновки. При відповіді допустив дві–три несуттєві <i>похибки</i> .
Добре	Здобувач виявив повне засвоєння навчального матеріалу, володіє понятійним апаратом, орієнтується у вивченому матеріалі; свідомо використовує теоретичні знання для вирішення практичних задач; виклад відповіді грамотний, але у змісті і формі відповіді можуть мати місце окремі неточності, нечіткі формулювання закономірностей тощо. Відповідь здобувача має будуватися на основі самостійного мислення. Здобувач у відповіді допустив дві–три <i>несуттєві помилки</i> .

Задовільно	Здобувач виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь здобувача будується на рівні репродуктивного мислення, здобувач має слабкі знання структури курсу, допускає неточності і <i>суттєві помилки</i> у відповіді, вагається при відповіді на видозмінене запитання. Разом з тим набув навичок, необхідних для виконання нескладних практичних завдань, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання і володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.
Незадовільно	Здобувач виявив розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекручує їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань. Як правило, оцінка "незадовільно" виставляється здобувачу, який не може продовжити навчання без додаткової роботи з вивчення дисципліни.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання здобувачів денної форми навчання у семестрі за ваговими коефіцієнтами

										Контрольні заходи		Самостійна, індивідуальна робота	Семестровий контроль
Усне опитування										Тестовий контроль		Реферат (ЗР)	Підсумковий контрольний захід
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	T. 1-5	T. 6-10	1	
ВК*: 0,2										0,2		0,2	0,4

Умовні позначення: Т – тема дисципліни; ВК – ваговий коефіцієнт, ЗР – захист реферату.

Оцінювання тестових завдань

Тематичний тест для кожного здобувача складається з двадцяти п'яти тестових завдань, кожне з яких оцінюється одним балом. Максимальна сума балів, яку може набрати здобувач, складає 25. Оцінювання здійснюється за чотирибальною шкалою.

Відповідність набраних балів за тестове завдання оцінці, що виставляється здобувачу:

Сума балів за тестове завдання	1–13	14–16	17–22	23–25
Оцінка	2	3	4	5

На тестування відводиться 25 хвилин. Правильні відповіді здобувач записує у талоні відповідей. Здобувач може також пройти тестування і в он-лайн режимі у модульному середовищі для навчання MOODLE. При отриманні негативної оцінки тест слід перездати до терміну наступного контролю. Підсумкова семестрова оцінка за інституційною шкалою і шкалою ЄКТС встановлюється в автоматизованому режимі після внесення викладачем усіх оцінок до електронного журналу.

Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС наведені у таблиці. Залік виставляється, якщо середньозважений бал, який отримав студент з дисципліни, знаходиться в межах від 3,00 до 5,00 балів. При цьому за вітчизняною шкалою ставиться «зараховано», а за шкалою ЄКТС – буквене позначення оцінки, що відповідає набраній студентом кількості балів.

Співвідношення вітчизняної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Інституційна інтервальна шкала балів	Інституційна оцінка, критерії оцінювання		
A	4,75–5,00	5	З А Р А Х О В А Н О	Відмінно – глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь та навичок
B	4,25–4,74	4		Добре – повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками
C	3,75–4,24	4		Добре – в загальному правильна відповідь з двома-трьома суттєвими помилками
D	3,25–3,74	3		Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією
E	3,00–3,24	3		Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання
FX	2,00–2,99	2	Н Е З А Р А Х О В А Н О	Незадовільно – безсистемність одержаних знань і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни
F	0,00–1,99	2		Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота і повторне вивчення дисципліни

Залік виставляється, якщо середньозважений бал, який отримав здобувач з дисципліни, знаходиться у межах від 3,00 до 5,00 балів. При цьому за інституційною шкалою ставиться оцінка «зараховано», а за шкалою ЄКТС – буквене позначення оцінки, що відповідає набраній здобувачем кількості балів відповідно до таблиці Співвідношення.

8. ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

1. Роль, значення та мета товарознавства в ринкових умовах?
2. Дайте визначення товарознавства як науки?
3. Основні завдання товарознавства в ринкових умовах?
4. Умови і причини виникнення товарного виробництва?
5. Що є об'єктом товарознавства?
6. Що є предметом товарознавства?
7. Зв'язок товарознавства з іншими дисциплінами?
8. Охарактеризуйте поняття «продукція» і «товар», назвіть відмінності?
9. Сутність системного підходу в товарознавстві?
10. Назвіть і охарактеризуйте основні принципи товарознавства?
11. Історія виникнення, становлення та розвитку товарознавства?
12. Назвіть головних основоположників товарознавства?
13. Хто вперше визначив предмет і зміст товарознавства, а також дав визначення термінів «товар» й «товарознавство»?
14. Назвіть етапи розвитку товарознавства як науки?
15. Назвіть українських учених, які зробили великий внесок у розвиток методології

товарознавства.

16. Поясніть, що таке методологія товарознавства?
17. Дайте визначення поняттю «категорія».
18. Визначте, які існують основні категорії товарознавства.
19. Що є центральною категорією товарознавства?
20. Дайте характеристику поняттю «товар».
21. Охарактеризуйте корисність і цінність як предмет товарознавства, наведіть

приклад.

22. Охарактеризуйте теорії товарознавства.
23. Які ви знаєте види методів дослідження?
24. В чому полягає корисність продовольчих товарів?
25. Наведіть основні фактори, які впливають на формування споживчої цінності?
26. Які існують стадії життєвого циклу товару, дайте їх коротку характеристику?
27. Що є об'єктом товарознавства?
28. Які елементи відносяться до категорії I рівня?
29. Що включає в себе сучасний товарний ринок?
30. Назвіть основні види характеристик товару?
31. Поясніть взаємозв'язок товарознавчих характеристик з вартістю?
32. Визначте хто є суб'єктами товарознавчої діяльності і на які основні групи вони

поділяються?

33. Наведіть основні відмінні риси товарознавчої експертизи інших видів оціночної

діяльності.

34. Які існують методи органолептичної оцінки товарів?
35. Назвіть основні сучасні завдання товарознавства?
36. Дайте визначення поняттю «теорія».
37. Поясніть у чому полягає особливість товарознавчої теорії.
38. Дайте визначення поняттю «категорія».
39. Охарактеризуйте основні категорії товарознавства.
40. Дайте характеристику товарознавчим категоріям 1-го рівня.
41. Дайте характеристику товарознавчим категоріям 2-го рівня.
42. Поясніть діалектичний зв'язок товарознавчих категорій різних рівнів.
43. Поясніть суть поняття «благо».
44. Дайте визначення поняттю «метод».
45. Охарактеризуйте різні методи науки.
46. Проаналізуйте особливості органолептичних та лабораторних методів дослідження в

товарознавстві.

47. Наведіть приклади лабораторних методів дослідження в товарознавстві.
48. Вкажіть на особливості методології в товарознавстві.
49. Дайте визначення поняттю «вимоги до товарів» та їх класифікацію.
50. Проаналізуйте поточні, перспективні, загальні та специфічні вимоги до товарів
51. Охарактеризуйте утилітарні вимоги до товарів.
52. Поясніть суть ергономічних вимог до товарів.
53. Назвіть та поясніть складові естетичних вимог до товарів.
54. Дайте характеристику вимог до надійності товарів.
55. Дайте визначення поняття «споживні властивості» згідно ДСТУ 2429-94.

56. Як класифікуються натуральні властивості за природою?
57. Наведіть класифікацію фізичних властивостей?
58. Від чого залежать хімічні властивості товарів?
59. Які ви можете назвати фізико-хімічні властивості?
60. Що характеризують біологічні властивості?
61. Наведіть класифікацію натуральних властивостей?
62. Дайте визначення поняття «товарна партія»?
63. Які основні фізичні величини входять до загальних кількісних характеристик товару?
64. Дайте коротку характеристику розмірно-масових показників товарів.
65. Перерахуйте специфічні, фізичні властивості одиничних екземплярів товарів.
66. В чому полягають оптичні властивості товарів?
67. Що відноситься до органічних і неорганічних речовин?
68. Що відноситься до макро- і мікроелементів?
69. Дайте визначення поняття «вітаміни», назвіть основні їх види.
70. Прокласифікуйте споживні властивості.
71. Що відноситься до утилітарних, естетичних і соціальних властивостей товарів?
72. Наведіть основні показники функціональних властивостей товарів?
73. Яка властивість характеризує здатність товарів зберігати функціональне призначення в процесі зберігання і споживання?
74. В чому полягають ергономічні властивості?
75. Від чого залежить зовнішній вигляд товарів?
76. Що таке дизайн?
77. Чи погоджуєтесь ви з твердженням: «Безпека - найважливіша властивість якості, яким повинні володіти всі споживчі товари»?
78. Яке основне призначення упаковки?
79. Дайте визначення понять «тара», «пакувальні матеріали»?
80. Як класифікують пакування за призначенням?
81. Які основні вимоги висуваються до упаковки?
82. В чому полягає надійність пакування?
83. Товарна обробка, сутність, методи
84. Методидогляду затоварами
85. Гарантійні, граничні та прогнозовані терміни споживання товарів.
86. Сутність поняття «якість товару».
87. Зміст і методи оцінювання якості продукції.
88. Сутність дефініцій «доброякісність», «недоброякісність» товарів. Категорії доброякісності, сорти або гатунки товарів.
89. Методи оцінювання якості продукції: вимірювальні, евристичні.
90. Статистичні методи оцінки якості та обробки експериментальних даних
91. Сутність дефініцій «мірні засоби», «вимірювальні прилади».
92. Показники властивостей якості продукції: одиничні, комплексні, прямі, напрямі, базові та інтегральні.
93. Рівень якості товарів. Визначення, види, показники рівня якості.
94. Конкурентоспроможність товарів, її сутність та методи.
95. Назвіть суть, мету і значення класифікації товару?

96. Категорії тароди класифікації товару
97. В чому полягають основні ознаки класифікації?
98. Які є методи класифікації товарної продукції їх. переваги та недоліки?
99. У чому полягає ієрархічний метод класифікації?
100. У чому полягає фасетний метод класифікації?
101. Як систематизуються. товари ?
102. Назвіть правила системи класифікації товарів?
103. Поясніть за якими системами класифікуються товари.
104. Якими правилами потрібно керуватись при створенні системи класифікації товару?
105. Розкажіть про властивості, показники та методи обліку коефіцієнтів асортименту.
106. Ваші уявлення про концепцію, формування асортименту та асортиментну політику.
107. Назвіть фактори формування асортименту.
108. Дайте визначення поняття «Реалізація товарів». Назвіть основні операції товарної обробки, які пов'язані з процесом реалізації товарів у роздрібній мережі.
109. Які основні послуги включаються до діяльності з реалізації товарів ?
110. Дайте характеристику поняття «Післяпродажне обслуговування».
111. Суть доставки товарів.
112. Що таке технічне обслуговування?
113. Основне призначення гарантійного ремонту.
114. Охарактеризуйте основні види споживання товарів.
115. Суть монтажу.
116. Робоча та неробоча стадії експлуатації.
117. На які 2 основні групи поділяються втрати? Дайте їх визначення.
118. Причини виникнення природного збитку.
119. Дайте визначення поняття «Усушка».
120. Якісні втрати та процеси, що їх обумовлюють.
121. Охарактеризуйте хімічні та біохімічні процеси.
122. Охарактеризуйте біологічні та мікробіологічні процеси.
123. Охарактеризуйте фізичні та фізико-хімічні процеси.
124. Поясніть суть організаційних заходів, спрямованих на попередження й зниження втрат.
125. Поясніть суть технологічних заходів.
126. Класифікація внутрішніх та зовнішніх факторів, що впливають на втрати.
127. Охарактеризуйте інформаційні заходи.
128. Дайте визначення поняттю «інформація про товар».
129. Поясніть зміст системи інформаційного забезпечення товарів.
130. Охарактеризуйте функції, які покликані виконувати інформація про товар.
131. Наведіть класифікацію інформації про товар за різними ознаками.
132. Дайте визначення поняттю «маркувальна інформація».
133. Поясніть зміст товарного клейма.
134. Проаналізуйте способи маркування товарів.
135. Назвіть функції, які покликані виконувати товарні знаки.
136. Назвіть порядок розробки та використання товарних знаків.
137. Охарактеризуйте види інформаційно-супроводжувальної інформації про товар.
138. Охарактеризуйте види рекламно - довідкової інформації про товар.

9. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Навчальний процес з дисципліни «Теоретичні основи товарознавства» повністю і в достатній кількості забезпечений необхідною навчально-методичною літературою. Зокрема, викладачами кафедри підготовлені і видані такі роботи:

1. Дrajниця С.А. Теоретичні основи товарознавства: Конспект лекцій. – Хмельницький: ХНУ, 2021. – 45 с. (електронний варіант).
2. Роздатковий матеріал: зразки товарів та упаковок.

10. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Про безпеку та якість харчових продуктів: Закон України від 06.09.2005 р. № 771/97-ВР (із змінами та доповненнями).
2. Про інформацію для споживачів щодо харчових продуктів: Закон України від 06.12.2018 р. №2639-VIII.
3. Про захист прав споживачів: Закон України від 15.06.2007 р. (із змінами та доповненнями).
4. ДСТУ 3993 – 2000. Товарознавство. Терміни та визначення.
5. ДСТУ 3145-95 Коди та кодування інформації. Штрихове кодування. Загальні вимоги.
6. ДК 017-98 Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності. Київ: Держстандарт України, 1998. 644 с // <https://qdpro.com.ua/uktzed>.
7. Артjох Т.М. Теоретичні основи товарознавства [електронний ресурс]: навчальний посібник / Т.М. Артjох, І.В. Григоренко.– К.: НУХТ, 2018.– 263с. / Режим доступу: <https://elib.hduht.edu.ua/bitstream/123456789/2707/2031.05.18.pdf>.
8. Сенсорний аналіз харчових продуктів: навч. посібник / Гладкий Ф.Ф., Тимченко В.К., Некрасов П.О. та інші. Харків: Технологічний Центр, 2018. - 132 с.
9. Теоретичні основи товарознавства: підручник / Л.І. Байдакова, І.М. Байдакова, Б.М. Губа, В.Я. Плахотін. Луцьк : РВВ ЛНТУ, 2016. -284 с.

Допоміжна

1. Дrajниця С.А. Товарознавство пакувальних матеріалів і тари: методичні вказівки до самостійного вивчення дисципліни для студентів спеціальності «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» / С.В. Ковальчук, С.А. Дrajниця.– Хмельницький: ХНУ, 2017.– 89с.
2. Захарчин Р.М., Павлишин М.Л., Ковальчук Х.І. Товарознавство пакувальних матеріалів і тари: навч.-методичний посібник. Львів: ЛІЕТ, 2015. - 308с.
3. Калачов С.Л. Теоретичні основи товарознавства і експертизи: короткий курс лекцій / Режим доступу: https://studme.com.ua/1584072010990/marketing/teoreticheskie_osnovy_tovarovedeniya_i_ekspertizu.htm.
4. Малигіна В.Д., Титаренко Л.Д. Основи сенсорного аналізу. Донецьк: ДонДУЕТ, 2004.
5. Павлишин М.Л., Ємченко І.В. Товарна номенклатура зовнішньоекономічної діяльності: навч.-методичний посібник. Львів: ЛКА, 2004.- 139 с.
6. Павлова В.А., Титаренко Л.Д., Малигіна В.Д. Ідентифікація та фальсифікація продовольчих товарів: навч. посіб. Київ: ЦНЛ, 2006. – 192с.
7. Полікарпов І. С., Закусілов А. П. Ідентифікація товарів: підручник. Київ: Центр навчальної літератури, 2005.
8. Полікарпов І.С., Шумський І.С. Товарна інформація: підручник. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 616 с.

9. Сенсорний аналіз: навч. посібник / Ємченко І.В., Троякова А.О., Батутіна А.П. та інші. Львів: Афіша, 2013. - 328 с.
10. Теоретичні основи товарознавства: підручник / За заг.ред. проф. Жука Ю.Т. Львів: Компакт-ЛВ, 2009. - 336с.

11. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Модульне середовище для навчання MOODLE. Доступ до ресурсу: <https://msn.khnu.km.ua>.
2. Модуль для дистанційного навчання. Доступ до ресурсу: http://dn.khnu.km.ua/dn/k_list.aspx?bk=T.
3. Електронна бібліотека університету. Доступ до ресурсу: http://lib.khnu.km.ua/asp/php_f/plage_lib.php.

ОСНОВИ ТОВАРОЗНАВСТВА

Тип (статус) дисципліни	Обов'язкова
Освітній рівень	Перший (бакалаврський)
Мова навчання	Українська
Семестр	2
Кількість встановлених кредитів ЄКТС	4,0
Форми навчання для яких читається дисципліна	Денна

Результати навчання: Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, має: визначати критерії та одиниці вимірювання показників якості товарів та послуг, склад продуктів та ознаки їх доброякісності; володіти знаннями про склад товарів та основні властивості речовин, що входять до складу товарів, категорії, поняття, терміни, визначення і класифікації, що стосуються конкретних груп товарів; вміло визначати фактори формування асортименту, властивостей і якості товарів у сфері виробництва; володіти нормативними документами, методами випробувань і контролю якості; використовувати у практичній діяльності правила користування товарами і умови їхнього зберігання; володіти вимогами до маркування товарів.

Зміст навчальної дисципліни. Товарознавство в системі наук про товари і торгівлю. Об'єкт і предмет товарознавства. Методологія товарознавства. Наукові основи формування потреб у товарах. Вимоги до товарів. Властивості товарів. Якість товарів. Методи її оцінювання та дослідження. Асортимент товарів. Класифікація товарів. Основи збереження якості і кількості товарів у процесі товароруку. Кодування товарів. Інформація про товар.

Запланована аудиторна робота: не менше 1/3 від загального обсягу дисципліни.

Форми (методи) навчання: лекції (з використанням методів проблемного навчання і візуалізації); практичні заняття (рішення задач, розгляд ситуацій, дискусія), самостійна робота (індивідуальні завдання).

Форми оцінювання результатів навчання: усне опитування, письмове опитування (тестування).

Вид семестрового контролю: екзамен.

Навчальні ресурси:

1. ДСТУ 3993 – 2000. Товарознавство. Терміни та визначення.
2. Артюх Т.М. Теоретичні основи товарознавства [електронний ресурс]: навчальний посібник / Т.М. Артюх, І.В. Григоренко. – К.: НУХТ, 2018. – 263с. / Режим доступу: <https://elib.hduht.edu.ua/bitstream/123456789/2707/2031.05.18.pdf>.
3. .Сенсорний аналіз харчових продуктів: навч. посібник / Гладкий Ф.Ф., Тимченко В.К., Некрасов П.О. та інші. Харків: Технологічний Центр, 2018. - 132 с.
4. Теоретичні основи товарознавства: підручник / Л.І. Байдакова, І.М. Байдакова, Б.М. Губа, В.Я. Плахотін. Луцьк : РВВ ЛНТУ, 2016. -284 с.
5. Модульне середовище для навчання MOODLE. Доступ до ресурсу: <https://msn.khnu.km.ua>.
6. Модуль для дистанційного навчання. Доступ до ресурсу: http://dn.khnu.km.ua/dn/k_list.aspx?bk=T.
7. Електронна бібліотека університету. Доступ до ресурсу: http://lib.khnu.km.ua/asp/php_f/plage_lib.php.

Викладач: кандидат економічних наук, доцент Дrajниця С.А.